

Constant De late periode | auteur: Trudy van der Horst

2008, Eerste Bergense Boekhandel

Constant Nieuwenhuys is niet alleen oprichter van de Cobrabeweging. De kunstenaar, overleden in 2005, heeft een bijzonder en breed oeuvre nagelaten. Een prachtige expositie in het Stedelijk Museum Schiedam tot en met 22 maart, en een indrukwekkend nieuw boek over zijn werk van Trudy van der Horst tonen aan dat Constant is blijven ontdekken.

De titel van het boek "Constant, De late periode" geeft maar summier aan wat in het boek tot leven komt. Eerdere periodes in zijn werk, waaronder Cobra en New Babylon, komen ruim aan bod en worden vergeleken met die late jaren 1969-2005. Van der Horst besteedt kort aandacht aan de tijd dat hij in Bergen verblijft. In 1941 vindt zijn vriendin en latere echtgenote Matie van Domselaer, dochter van de componist Jacob van Domselaer, een atelierruimte voor hem in de St. Antoniusstraat. Constant wil in deze jaren zuiver ontdekken vanuit het zelf zien, zonder afleiding door andere schilders of schilderijen. Mogelijk hebben leden van de Nieuwe Kring, waaronder Domselaer en Henri ten Holt hem in deze periode gewezen op het belang van Cézanne, die hij in latere jaren zal bewonderen. Begin 1943 vertrekt Constant noodgedwongen weer naar Amsterdam.

Vanaf 1969 kiest hij voor figuratieve schilderkunst hoewel deze vorm volgens velen dood is. Gedreven schrijft Van der Horst over zijn keuze voor het colorisme en de fasen die hij daarbij doorloopt tot zijn dood. Zijn werkwijze waarin laag voor laag de kleurnuance wordt versterkt, voert zij terug tot de renaissance. Zijn grote voorbeelden zijn Titiaan, Delacroix en Cézanne. Typerend voor Constant is zijn maatschappijkritische houding in combinatie met zijn techniek en kleurgebruik.

Aan de uitgebreide studie over Constant is een doctoraalscriptie voorafgegaan. Hier en daar drijft deze boven, vooral bij de beschrijving van de theoretische context en bij uitvoerige beeldbeschrijving terwijl de reproductie ernaast staat. Is dit echt hinderlijk? Nee! Van der Horst neemt je boeiend mee op reis naar een indrukwekkend kunstenaarsleven. Zij weet dingen die een ander niet kan weten. Van der Horst is de weduwe van Constant en zat niet alleen dicht bij het vuur maar maakte er ook deel van uit. De scriptieopzet die soms doorschemert, brengt ook evenwicht, de juiste afstand. Het boek is buitengewoon fraai gemaakt met veel afbeeldingen die op een spannende manier met elkaar communiceren. We zien voorstudies naast het uiteindelijke schilderij, twee fasen van eenzelfde werk, klassieke inspiratiebronnen en waar ze toe hebben geleid en wonderschone schilderijen.

Dit boek is een waardevolle aanvulling op de werken die over hem zijn verschenen.